

РОЗДІЛ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 347

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.1.22>

ПРАВОВИЙ ЛАНДШАФТ ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ: УКРАЇНО-ЄВРОПЕЙСЬКИЙ АСПЕКТ

Абдель Фатах А.С.,

*старший викладач кафедри цивільного та господарського права
Криворізького навчально- наукового інституту
Донецького державного університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0001-9494-7614>
ferewte@hotmail.com*

Устінова-Бойченко Г.М.,

*кандидатка юридичних наук, доцент,
завідувачка кафедри цивільного та господарського права
Криворізького навчально- наукового інституту
Донецького державного університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0001-5821-3832>
jrist10@ukr.net*

Абдель Фатах А.С., Устінова-Бойченко Г.М. Правовий ландшафт захисту комерційної таємниці: україно-європейський аспект.

Стаття присвячена комерційній таємниці як особливому об'єкту інтелектуальної власності. Автори статті провели комплексний аналіз поточної правової бази та проблем, пов'язаних із захистом комерційної таємниці, зробивши акцент на складнощах пов'язаних із захистом комерційної таємниці в різних юрисдикціях, включаючи Німеччину, Францію, Великобританію та Україну.

Авторами було встановлено, що оскільки технологія розвивається з безпрецедентною швидкістю, компаніям стає все важче захистити свою інтелектуальну власність від крадіжки або використання конкурентами або співробітниками, які прагнуть отримати особисту вигоду. Таким чином, існує нагальна потреба в посиленні законів і механізмів забезпечення ефективного захисту комерційних таємниць. Автори наголошують на цьому у своїй статті, звертаючи увагу не те, як слабе законодавство може перешкоджати інноваціям, перешкоджаючи компаніям інвестувати в дослідження та розробки через побоювання, що їхні ідеї можуть бути вкрадені.

Проаналізована нормативна база та судова практика дали розуміння правового ландшафту, пов'язаного із захистом комерційної таємниці. Процес дослідження включав критичну оцінку кожного закону, щоб переконатися в його актуальності та дієвості.

Стаття також проливає світло на проблеми, з якими стикаються країни щодо впровадження ефективної політики щодо захисту комерційної таємниці. Однією з яких є недостатня обізнаність зацікавлених сторін про важливість збереження прав інтелектуальної власності та обмежені ресурси, що виділяються на забезпечення дотримання правил. Розв'язати цю проблему можливо шляхом посилення чинних законів, що стосуються захисту комерційної таємниці, або прийняття нових, ефективніших.

Крім того, існує нагальна потреба в міжнародному співробітництві між урядами щодо розробки сильних заходів захисту від незаконного привласнення комерційної таємниці.

Автори підкреслюють, що використання альтернативних методів вирішення спорів за межами традиційних (судові, адміністративні) могло б забезпечити більш ефективні засоби вирішення конфліктів між сторонами з приводу, привласнення, розповсюдження, використання комерційної таємниці.

Ключові слова: комерційна таємниця, інтелектуальна власність, захист прав, конфіденційність, інформація.

Abdel Fatah A.S., Ustinova-Boichenko H.M. Legal landscape of trade secret protection: Ukrainian-European aspect.

The article is devoted to commercial secrets as a special object of intellectual property. The authors of the article conducted a comprehensive analysis of the current legal framework and problems related to the protection of trade secrets, focusing on the complexities associated with the protection of trade secrets in various jurisdictions, including Germany, France, United Kingdom and Ukraine.

The authors found that as technology advances at an unprecedented rate, it becomes increasingly difficult for companies to protect their intellectual property from being stolen or used by competitors or employees seeking personal gain. Thus, there is an urgent need to strengthen laws and mechanisms to ensure effective protection of trade secrets. The authors make this point in their paper, noting how weak regulation can stifle innovation by preventing companies from investing in research and development out of fear that their ideas could be stolen.

The analyzed regulatory framework and case law provided an understanding of the legal landscape related to the protection of trade secrets. The research process included a critical evaluation of each law to ensure its relevance and effectiveness.

The article also sheds light on the challenges countries face in implementing effective trade secret protection policies. One of them is the lack of awareness among stakeholders about the importance of protecting intellectual property rights and the limited resources allocated to ensure compliance. It is possible to solve this problem by strengthening the current laws related to the protection of commercial secrets, or adopting new, more effective ones.

In addition, there is an urgent need for international cooperation between governments to develop strong safeguards against misappropriation of trade secrets.

The authors emphasize that the use of alternative dispute resolution methods beyond traditional ones (judicial, administrative) could provide more effective means of resolving conflicts between parties regarding the appropriation, distribution, and use of trade secrets.

Key words: commercial secret, intellectual property, protection of rights, confidentiality, information.

Постановка проблеми. Багато підприємств покладаються на комерційну таємницю, щоб отримати перевагу на ринку. Це конфіденційна інформація, яка забезпечує значну конкурентну перевагу, наприклад, формули, списки клієнтів або маркетингові стратегії. На відміну від патентів, комерційні таємниці не потребують публічного розголошення чи реєстрації, і вони не мають терміну дії. Натомість компанії приховують їх від конкурентів, щоб захистити свої права інтелектуальної власності та зберегти свої позиції на ринку. На жаль, захистити комерційну таємницю стає дедалі складніше через зростання кіберзлочинності та корпоративного шпигунства.

Метою статті є аналіз правовий інституту комерційної таємниці з різних аспектів: сучасна правова база, обсяг і обмеження механізмів захисту, які гарантуються законами про комерційну таємницю.

Виклад основного матеріалу. Комерційна таємниця – це об'єкт інтелектуальної власності, який надає компаніям незмірну конкурентну перевагу. Компанії повинні вживати відповідних заходів для захисту своєї конфіденційної інформації від викрадення або використання без дозволу, як вказує Лінтон, – невиконання цього може призвести до значних збитків для бізнесу. [1]

Неможливо переоцінити, наскільки важливим є захист комерційних таємниць. Як зазначено в «MODULE04 Trade Secrets», успішні компанії повинні захищати свої конфіденційні дані від розмивання або втрати конкурентної переваги. [2] Це вимагає ефективного захисту – такого, який не пропонує ні занадто мало, ні занадто багато захисту. [3]

Однак захистити комерційну таємницю від крадіжки не завжди просто; це вимагає ретельного планування того, як найкраще захистити певну форму конфіденційної інформації, враховуючи потенційні ризики, створені зловмисними працівниками або зовнішніми організаціями. Важливим є впровадження ефективних стратегій, таких як обмеження доступу до інформації лише «авторизованих» осіб і моніторинг діяльності співробітників, що допомагає зменшити ці ризики. [2]

Юридичні наслідки, пов'язані з будь-яким порушенням, є досить серйозними, як свідчить відповідна судова практика.

Комерційні секрети, які є конфіденційними відомостями, які забезпечують значні переваги над конкурентами, є цінним активом. Компанії витрачають значні ресурси та час на розробку унікальних ідей або процесів, які відокремлюють їх від інших.

Щоб запобігти розголошенню співробітниками конфіденційних даних за межами організації, компанії повинні запровадити такі заходи, як угоди про нерозголошення або положення про конфіденційність у трудових договорах. Крім того, для додаткового захисту від злому є доцільним використовувати алгоритми шифрування на всіх серверах і комп'ютерних системах, на яких розміщені конфіденційні дані, доступ до яких здійснюється виключно через авторизовані канали.

Попри внутрішні директиви та засоби захисту комерційної таємниці, які можуть бути запроваджені локально на будь-якому підприємстві, важливим залишається питання правового регулювання захисту комерційної таємниці на державному рівні. Відкритим питанням залишається, чи надійні закони про інтелектуальну власність на національному рівні, чи корелюють вони зі зростанням інновацій у різних секторах економіки та чи є вони ефективними.

Окрім того, комерційна таємниця може охоплювати «гіпотези», які або не захищені правом інтелектуальної чи промислової власності (проект та моделі, торгові марки, патенти, авторські права), або мають зв'язок із таким правом. Наприклад, комерційна таємниця хронологічно передуватиме правам інтелектуальної власності, коли вона стосується перших експериментів із технологією, яка планується згодом запатентувати, або перших ескізів нової моделі сумки, яка потім буде захищена як дизайн і модель. Ділова таємниця також може стосуватися інформації, яка сама по собі не підлягає патентуванню, або елементів, які виробник не бажає описувати та тим більше розкривати своїм конкурентам. [4]

З метою пошуку відповіді на ці питання було проаналізовано законодавство Німеччини, Франції, Великобританії та України. Уряди цих країн створили правові рамки, призначені для захисту комерційних таємниць від незаконного привласнення та несанкціонованого розголошення. Законодавство про комерційну таємницю відрізняється між цими країнами, але базується на подібних принципах, таких як угоди про конфіденційність і положення про заборону конкуренції.

У Великобританії загальне право регулює положення про комерційну таємницю країни з нещодавніми законодавчими реформами, спрямованими на посилення спроможності боротися з корпоративним шпигунством та іншими формами крадіжки інтелектуальної власності. Тим часом у Німеччині, захист ділової інформації через права роботодавця існує з 19 століття разом із законодавчими положеннями щодо зобов'язань щодо конфіденційності працівників. Що стосується французької системи захисту комерційних таємниць, то вона відносно нова (було впроваджено лише після скасування давньої традиції, яка не визнавала традиційних правил секретності). В Україні законодавчу базу правового регулювання захисту комерційної таємниці складає цивільне та господарське законодавство.

Не дивлячись на наявність законодавчої бази, проблема правового регулювання комерційної таємниці залишається складною темою.

У Німеччині комерційні таємниці захищені Законом про недобросовісну конкуренцію [5] і Цивільним кодексом [6], які забороняють розголошення, використання та придбання комерційних таємниць. Закон визначає комерційну таємницю як інформацію, яка є конфіденційною, має комерційну цінність і підпадає під належні заходи конфіденційності. У разі порушення компанія може вимагати відшкодування збитків і судової заборони, але вона повинна довести існування комерційної таємниці, несанкціоноване придбання або розголошення, а також заподіяну економічну шкоду. Закон Німеччини також передбачає захист комерційної таємниці під час судового розгляду з можливістю винесення захисного припису [5].

Закон Німеччини про комерційну таємницю унікальний тим, що він робить сильний акцент на захист прав працівників. Це означає, що компанії повинні бути обережними, щоб не порушувати ці права, водночас захищаючи власні комерційні таємниці.

Відповідно до базового звіту про судові процеси щодо комерційної таємниці в державах-членах ЄС, «Німеччина приділяє велику увагу захисту прав працівників, а також надаючи чіткі вказівки для підприємств щодо того, що є комерційною таємницею». [7] Таким чином, компанії, що працюють у Німеччині, повинні переконатися, що вони дотримуються як правових, так і етичних стандартів при роботі з інформацією про працівників.

Одним зі способів цього можна досягти за допомогою належного навчання та навчання працівників стосовно того, що є конфіденційною чи закритою інформацією. Роботодавці повинні надати чіткі вказівки щодо поведінки з цією інформацією та її безпечного зберігання. Крім того, компанії можуть розглянути можливість впровадження суворого контролю доступу, що обмежує доступ до конфіденційних даних.

Виходячи з вищевикладеного, підхід Німеччини до захисту як прав працівників, так і бізнес-інтересів відповідно до закону про комерційну таємницю є прикладом для інших країн, які

прагнуть знайти баланс між конкуруючими інтересами. Зосередження уваги на прозорості та вказівках дозволяє компаніям, які працюють у Німеччині, працювати впевнено, знаючи, що їхня інтелектуальна власність захищена, не порушуючи своїх зобов'язань щодо прав працівників на конфіденційність.

У Франції комерційні таємниці захищені Законом про захист комерційних таємниць від 2018 року (який транспонує Директиву ЄС про комерційні таємниці). Закон визначає комерційну таємницю як інформацію, яка є таємною, має комерційну цінність і до якої застосовуються розумні заходи конфіденційності. Він забороняє придбання, використання та розголошення комерційної таємниці, а також виробництво та продаж продукції, яка є результатом її незаконного використання. У разі порушення компанія може вимагати відшкодування збитків і судової заборони, але вона повинна довести існування комерційної таємниці, незаконне придбання, використання або розголошення, а також заподіяну економічну шкоду. Французьке законодавство також містить положення про захист викривачів та обмеження права на інформацію. [8]

Закон від 30 липня 2018 року додав до Господарського кодексу Франції нову статтю L.151-1, яка тепер визначає комерційну таємницю, як інформацію «яка має комерційну цінність, фактичну чи потенційну, через її секретний характер» та потребує з боку її власника «розумних заходів захисту, враховуючи обставини, для збереження її таємниці». [9]

Франція має давні традиції захисту інтелектуальної власності, і їхній підхід до регулювання комерційної таємниці не є винятком. Країна надає пріоритет захисту конфіденційної ділової інформації із суворими покараннями для тих, хто її викрадає або неправомірно використовує. [10]

Ця політика відображає прагнення Франції сприяти інноваціям і зберігати конкурентну перевагу свого бізнесу. Це також демонструє визнання того, що комерційні таємниці є такими ж цінними, як і інші види інтелектуальної власності, такі як патенти чи авторські права. Акцент Франції на захисті комерційних таємниць має значні наслідки для підприємств, які працюють у її межах.

Жертва незаконного порушення його комерційної таємниці може вимагати відшкодування збитків і відсотків, а також будь-які заходи, пропорційні запобіганню, припиненню та/або забороні порушення його прав. Закон передбачає, альтернативно та на прохання потерпілого, що суд може присудити йому одноразову суму як відшкодування збитків, беручи до уваги гонорари, які були б належні, якби автор порушення вимагав дозвіл на використання комерційної таємниці. І ця одноразова сума тоді не буде виключати моральну шкоду, завдану потерпілій стороні. Строк позовної давності за даними категоріями справ становить п'ять років. [11]

Закон передбачає, що ці два позови (компенсація та заходи щодо припинення порушення) можуть поєднуватися. Щоб успішно працювати у Франції, компанії повинні забезпечити надійну політику захисту своєї конфіденційної інформації. Французьке законодавство містить винятки щодо свободи вираження поглядів і спілкування, дозволяючи журналістам і викривачам розкривати певні комерційні таємниці в суспільних інтересах.

Завдяки цьому методичному процесу впровадження в поєднанні з суворими покараннями для порушників – що служить попереджувальним знаком для інших, які не бажають цього – показники успішності як місцевих підприємств, так і іноземних інвестицій з часом значно процвітатимуть.

У Великобританії комерційні таємниці захищені Положенням про комерційні таємниці (правозастосування тощо) 2018 року, який визначає комерційну таємницю як інформацію, яка є таємною, має комерційну цінність і до якої застосовуються розумні заходи конфіденційності. Він забороняє незаконне придбання, використання та розголошення комерційної таємниці, а також виробництво та продаж продукції, яка є результатом такої діяльності. У разі порушення компанія може вимагати відшкодування збитків і судової заборони, але вона повинна довести існування комерційної таємниці, незаконне придбання, використання або розголошення, а також заподіяну економічну шкоду. Даний акт також містить положення про захист викривачів та обмеження права на інформацію. Суд може розпорядитися про тимчасові заходи проти ймовірного порушника, включаючи судові заборони або конфіскацію товарів, враховуючи кілька факторів, як-от законні інтереси та суспільний інтерес, перш ніж застосовувати тимчасові заходи. Додаткові положення включають розпорядження про компенсацію для постраждалих сторін. При чому строк позовної давності за даними категоріями справ становить 6 років. [12]

Окрім того, власник комерційної таємниці може подавати заявку на застосування заходів, процедур і засобів правового захисту, доступних у справі про порушення конфіденційності, які забезпечують більш широкий захист, ніж передбачено Положенням.

Загалом, національне законодавство Великобританії спрямовано на посилення спроможності країни боротися з корпоративним шпигунством та іншими формами крадіжки інтелектуальної власності. Положення про комерційну таємницю забезпечують юридичну визначеність і ясність щодо визначення комерційної таємниці та встановлюють засоби захисту від порушень угод про конфіденційність. Це законодавство надає підприємствам повноваження, дозволяючи їм вживати судових заходів проти конкурентів або колишніх співробітників, які викрадають їхню конфіденційну інформацію; тим самим захищаючи інновації та дослідження, які стимулюють економічне зростання. Однак (одначе), забезпечення дотримання цієї галузі права залишається складним через його часто секретний характер; таким чином вимагаючи від судів належного балансу інтересів громадськості та комерційних інтересів під час розгляду спорів щодо комерційної таємниці.

Чинне законодавство України також містить положення що стосуються визначення правового режиму комерційної таємниці, захисту прав її власників від незаконного використання.

Стаття 505 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) визначає комерційну таємницю як інформацію, яка має значення та цінність для підприємства, є невідомою та не легкодоступною для тих, хто має стосунок до цієї інформації, і була об'єктом адекватних заходів щодо забезпечення її конфіденційності, які були прийняті особою, яка законно контролює цю інформацію. Важливо зауважити, що не вся інформація, яку зберігає підприємство, може бути визнана комерційною таємницею, тому що цей статус мають лише ті дані, які є критично важливими для функціонування підприємства і не можуть бути розкриті третім особам, включаючи контролюючі органи. [13]

Керівник підприємства визначає склад та обсяг інформації, що є комерційною таємницею підприємства, згідно зі стандартами, встановленими Кабінетом Міністрів України у постанові від 9 серпня 1993 року № 611 «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці». [14]

Відповідно до пункту 2 статті 505 ЦКУ, визначається перелік відомостей, які можуть бути визнані комерційною таємницею, включаючи технічну, організаційну, комерційну, виробничу та інші відомості, за винятком тих, які не можуть бути віднесені до цієї категорії відповідно до закону. [13]

Згідно зі статтею 162 Господарського кодексу України (далі – ГКУ), суб'єкт господарювання, який володіє технічною, організаційною або іншою комерційною інформацією, може отримати правовий захист від незаконного використання цієї інформації третіми особами, якщо вона має комерційну цінність і не має вільного доступу для інших осіб на законних підставах, а власник інформації вживає належних заходів для збереження її конфіденційності. Окрім того, строк правової охорони комерційної таємниці обмежується в часі. [15]

Затвердження переліку відомостей, що відносяться до комерційної таємниці, не є достатнім заходом для її захисту. У випадку порушення права на комерційну таємницю її власник може використати адміністративні, цивільні, дисциплінарні або кримінальні форми захисту. У межах адміністративної форми захищаються Антимонопольним комітетом України на підставі Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», який визнає розголошення комерційної таємниці одним з проявів недобросовісної конкуренції. Кодекс України про адміністративні правопорушення ч. 3 ст. 164-3 також передбачає відповідальність за розголошення комерційної таємниці та іншої конфіденційної інформації з метою завдання шкоди діловій репутації або майну іншого підприємця, за що передбачена санкція у вигляді штрафу від дев'яти до вісімнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. [16] [17]

Проблемами судової форми захисту є важкість доведення збитків, які є наслідком використання комерційної таємниці. Така відповідальність можлива лише при доведенні факту правопорушення, протиправної поведінки особи-порушника, наявності збитків та причинно-наслідкового зв'язку між діями особи-порушника та їх наявністю. Окрім того, важливою умовою є наявність вини особи, яка заподіяла збитки. Лише наявність усіх елементів надає змогу притягнути особу до відповідальності у вигляді відшкодування. [18]

Окрім того, власник комерційної таємниці у випадку розголошення комерційної таємниці наймає працівником, може притягнути його до дисциплінарної відповідальності. Хоча Кодекс законів про працю (далі – КЗпП) не містить прямої норми, яка передбачає притягнення дисциплінарної відповідальності за цією підставою, однак умова про нерозголошення комерційної таємниці та відповідальність за їх порушення можлива у випадку коли у локальних актах підприємства передбачено положення про комерційну таємницю, або таке положення міститься у трудових договорах чи посадових інструкціях. У таких випадках, у разі порушення працівником своїх зобов'язань щодо нерозголошення комерційної таємниці, такі дії можна кваліфікувати як дисциплінарний проступок.

У статті 232 Кримінального кодексу України передбачено кримінальну відповідальність за умисне розголошення комерційної, банківської або професійної таємниці на ринках капіталу та організованих товарних ринках без згоди її власника особою, яка має доступ до цієї інформації у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, якщо це зроблено з корисливих або особистих мотивів і завдало істотної шкоди суб'єкту господарської діяльності. За таке правопорушення передбачено накладення штрафу від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а також позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років. [19]

З урахуванням вищевикладеного, суб'єкт господарювання, чії права порушено внаслідок розголошення комерційної таємниці, відповідно до чинного законодавства України має можливість скористатися альтернативними методами захисту своїх інтересів та притягнення винуватця до відповідальності. Але на практиці доведення факту розголошення комерційної таємниці, вини особи-порушника та збитків які були реально завдані власнику комерційної таємниці є складним завданням.

Правове регулювання комерційної таємниці в досліджуваних країнах розкриває складний і багатогранний ландшафт, який відображає як національні відмінності, так і спільні тенденції. Попри те, що всі чотири країни вжили заходів для захисту конфіденційної ділової інформації від незаконного привласнення та розповсюдження, вони відрізняються у своїх підходах до визначення того, що є комерційною таємницею та як її можна юридично захистити.

Загалом між цими трьома європейськими країнами є схожість щодо того, як вони регулюють Закон про комерційну таємницю; існують також деякі значні відмінності, які відображають унікальну історичну практику або відмінні пріоритети, коли справа доходить до захисту прав інтелектуальної власності в економіці кожної країни. Але безспірним є те, що закон про комерційну таємницю має вирішальне значення для забезпечення безперервного інноваційного та економічного зростання в усьому світі; однак різні системи регулювання потребують уваги, якщо компанії хочуть успішно орієнтуватися на місцевих ринках, не стикаючись з проблемами, пов'язаними з ризиками незаконного привласнення, пов'язаними з їхньою конфіденційною комерційною діяльністю.

Список використаних джерел:

1. Linton, Katherine. The Importance of Trade Secrets: New Directions in International Trade Policy Making and Empirical Research; Journal of International Commerce and Economics. United States International Trade Commission. 2016. URL: https://www.usitc.gov/publications/332/journals/katherine_linton_importance_of_trade_secrets_0.pdf (дата звернення: 26.04.2023).
2. MODULE04 Trade Secrets (n.d). URL: https://www.wipo.int/export/sites/www/sme/en/documents/pdf/ip_panorama_4_learning_points.pdf (дата звернення: 26.04.2023).
3. Graves, Charles T. (2007), Trade Secrets as Property: Theory and Consequences; Journal of Intellectual Property Law, Vol. 15, Issue 1. URL: <https://digitalcommons.law.uga.edu/jipl/vol15/iss1/2> (дата звернення: 26.04.2023).
4. Le secret des affaires désormais protégé par la loi en France : pourquoi ? comment ? | Marvell Avocats. *Marvell avocats | Marvell Avocats*. URL: <https://marvellavocats.com/fr/newsroom/chronique/le-secret-des-affaires-desormais-protége-par-la-loi-en-france-pourquoi-comment> (дата звернення: 26.04.2023).
5. Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb in der Fassung der Bekanntmachung vom 3. März 2010 (BGBl. I S. 254), das zuletzt durch Artikel 20 des Gesetzes vom 24. Juni 2022 (BGBl. I S. 959)
6. Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002 (BGBl. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738), das zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 14. März 2023 (BGBl. 2023 I Nr. 72).
7. The Baseline of Trade Secrets Litigation in the EU Member States, (n.d).URL: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2018_Baseline_of_Trade_Secrets_Litigations_in_EU_Member_States/2018_Baseline_of_Trade_Secrets_Litigations_in_EU_Member_States_EN.pdf (дата звернення: 26.04.2023).
8. La protection du secret des affaires: LOI від 30.07.2018 р. № 2018-670. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000037262111>.
9. Code de commerce: Law, Act of 1807: as of 11 October 2019. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000005634379/.

10. Dr Udo Bux. Trade secrets IN-DEPTH ANALYSIS. 1047th ed. European Parliament, 2014. 16 p. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/493055/IPOL-JURI_NT\(2014\)493055_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/493055/IPOL-JURI_NT(2014)493055_EN.pdf) (дата звернення 26.04.2023).
11. La protection du secret des affaires: LOI від 30.07.2018 р. № 2018-670. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000037262111>.
12. The Trade Secrets (Enforcement, etc.): Regulations of 15.05.2018 no. 597. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukSI/2018/597/made>. (дата звернення: 26.04.2023).
13. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV: станом на 15 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 26.04.2023).
14. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці : Постанова Каб. Міністрів України від 09.08.1993 р. № 611. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/611-93-п#Text> (дата звернення: 27.04.2023).
15. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV: станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 27.04.2023).
16. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР: станом на 16 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр#Text> (дата звернення: 27.04.2023).
17. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) : Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X: станом на 15 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 27.04.2023).
18. Спори щодо стягнення боргу, збитків, штрафних санкцій, процентів, втраченої вигоди, моральної шкоди. *Одеський апеляційний господарський суд*. URL: <https://oda.arbitr.gov.ua/sud5037/inshe/5/384909/> (дата звернення: 26.04.2023).
19. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III: станом на 15 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 27.04.2023).